EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 16.6.2021
COM(2021) 321 final

2021/0154 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

{SWD(2021) 146 final}

2021/0154 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS

Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241[1] ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Covid-19-pandemia on vaikuttanut vahingollisesti Portugalin talouteen. Vuonna 2019 Portugalin bruttokansantuote (BKT) asukasta kohti oli 67 prosenttia EU:n keskiarvosta. Komission kevään 2021 talousennusteen mukaan Portugalin reaalinen BKT supistui 7,6 prosenttia vuonna 2020, ja kumulatiivisen supistuman odotetaan olevan 3,9 prosenttia vuosina 2020 ja 2021. Keskipitkän aikavälin talouden suorituskykyyn vaikuttavia pidemmän aikavälin näkökohtia ovat muun muassa suuri ulkomainen, yksityinen ja julkinen velka sekä heikko tuottavuuden kasvu; lisäksi investointivajeet vaikeuttavat osallistumista vihreän siirtymään ja digitaaliseen muutokseen ja niiden mukanaan tuomien mahdollisuuksien täyttä hyödyntämistä.

(2) Neuvosto antoi Portugalille 9 päivänä heinäkuuta 2019 ja 20 päivänä heinäkuuta 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä suosituksia. Neuvosto suositti erityisesti, että Portugali toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, parantaa julkisen talouden laatua asettamalla etusijalle kasvua edistävät menot, parantaa terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä ja varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet saada laadukasta terveydenhuoltoa ja pitkäaikaishoitoa. Se suositti lisäksi, että Portugali parantaa väestön yleistä osaamistasoa (painottaen digitaalisia taitoja ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrän lisäämistä luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan aloilla) ja tukee laadukkaita työpaikkoja sekä vähentää työmarkkinoiden segmentoitumista. Se suositti myös, että Portugali parantaa sosiaalisten turvaverkkojen tehokkuutta ja riittävyyttä ja takaa riittävän ja tosiasiallisen sosiaalisen suojelun ja ansiotulotuen. Se suositti, että Portugali keskittää investoinnit vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen, erityisesti innovointiin, rautatieliikenne- ja satamainfrastruktuuriin, vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen ja energiaverkkoyhteyksien lisäämiseen alueelliset

[1] EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17–75.

erot huomioon ottaen. Lisäksi neuvosto suositti, että Portugali toteuttaa toimenpiteet, joilla varmistetaan, että yritykset saavat tarvitsemaansa likviditeettiä pandemian aikana, ja aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita sekä edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi. Lopuksi se suositti, että Portugali toteuttaa uudistuksia liiketoimintaympäristön parantamiseksi ja erityisesti vähentää lupamenettelyistä johtuvia sääntely- ja hallinnollisia esteitä ja säänneltyjä ammatteja koskevia rajoituksia sekä tehostaa hallinto- ja verotuomioistuimiensa toimintaa ja maksukyvyttömyys- ja takaisinperintämenettelyjä. Arvioituaan edistymistä näiden maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa elpymis- ja palautumissuunnitelman toimittamisajankohtana komissio katsoo, että suositus, jonka mukaan Portugalin olisi toteutettava yleinen poikkeuslauseke huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi, on pantu kaikilta osin täytäntöön. Merkittävää edistystä on saavutettu sen suosituksen täytäntöönpanossa, joka koskee väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamista yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, likviditeetin saannin varmistamiseksi.

(3) Komissio julkaisi 2 päivänä kesäkuuta 2021 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] 5 artiklan nojalla laaditun Portugalia koskevan perusteellisen tarkastelun. Tekemänsä analyysin perusteella komissio päätteli, että Portugalin makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka liittyvät ulkomaisen nettovelan, yksityisen velan ja julkisen velan suureen määrään sekä järjestämättömien lainojen suureen jäljellä olevaan määrään tilanteessa, jossa tuottavuuden kasvu on hidasta.

(4) [Euroalueen talouspolitiikasta annetussa neuvoston suosituksessa euroalueen jäsenvaltioille suositettiin, että ne toteuttaisivat, osin elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta, toimia muun muassa sen varmistamiseksi, että politiikan viritys tukee elpymistä, ja edistäisivät edelleen lähentymistä, palautumiskykyä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua. Neuvoston suosituksessa kehotettiin myös vahvistamaan kansallisia institutionaalisia kehyksiä, varmistamaan makrotalouden vakaus, saattamaan valmiiksi talous- ja rahaliitto ja vahvistamaan euron kansainvälistä asemaa.] [If the Council recommendation is not adopted by the time of the CID adoption, please remove the recital]

(5) Portugali toimitti 22 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Sitä ennen oli toteutettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti paikallis- ja aluevironomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, nuorisojärjestöjen ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisprosessi. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien kansallinen omavastuullisuus tukee niiden onnistunutta täytäntöönpanoa ja kestävää vaikutusta kansallisella tasolla sekä niiden uskottavuutta Euroopan tasolla. Komissio on arvioinut mainitun asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjen arviointia koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

(6) Elpymis- ja palautumissuunnitelmilla olisi pyrittävä asetuksella (EU) 2021/241 perustetun elpymis- ja palautumistukivälineen ja neuvoston asetuksella (EU) 2020/2094[3] perustetun EU:n elpymisvälineen yleisiin tavoitteisiin, jotta voitaisiin tukea covid-19-kriisin jälkeistä elpymistä. Niillä olisi edistettävä unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta tukemalla asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria.

(7) Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano merkitsee koordinoitua pyrkimystä saada aikaan investointeja ja uudistuksia kaikkialla unionissa. Uudistusten ja investointien koordinoidun ja samanaikaisen täytäntöönpanon ja rajatylittävien hankkeiden toteuttamisen kautta uudistukset ja investoinnit vahvistavat toisiaan ja luovat myönteisiä heijastusvaikutuksia koko unionissa. Sen vuoksi noin kolmannes tukivälineen vaikutuksesta jäsenvaltioiden kasvuun ja työpaikkojen luomiseen johtuu muiden jäsenvaltioiden heijastusvaikutuksista.

Kuutta pilaria tukeva tasapainoinen ratkaisu

(8) Elpymis- ja palautumissuunnitelma tarjoaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja liitteessä V olevan 2.1 jakson mukaisesti kattavan ja riittävän tasapainoisen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen kohdistuvan ratkaisun, joka tukee asianmukaisesti kaikkia asetuksen (EU) 2021/241 3 artiklassa tarkoitettuja kuutta pilaria, ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityishaasteet ja määrärahat ja sen hakema lainatuki.

(9) Suunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään kaikkia kuutta pilaria. Huomattavalla määrällä suunnitelman komponenteista puututaan useampiin pilareihin. Tällaisella lähestymistavalla voidaan osaltaan varmistaa, että kuhunkin pilariin puututaan kattavasti johdonmukaisella tavalla. Lisäksi kun otetaan huomioon Portugalin erityishaasteet, keskittymistä älykkääseen, kestävään ja osallistavaan kasvuun sekä pilarien välistä kokonaispainotusta voidaan pitää riittävän tasapainoisena.

(10) Suunnitelmaan sisältyy monenlaisia ilmastoon liittyviä toimenpiteitä, ja noin kolmella neljäsosalla kaikista komponenteista edistetään vihreää siirtymää. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa rakennusten energiatehokkuuden lisääminen, teollisuuden hiilestä irtautuminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Suunnitelmalla myös vastataan digitaaliseen muutokseen liittyviin haasteisiin monilla aloilla, ja komponenteista noin puolella tuetaan näiden haasteiden ratkaisemista. Tällaisiin haasteisiin kuuluvat muun muassa julkisten palvelujen digitalisointi, digitaaliteknologioiden käyttö yrittäjyyden edistämiseksi ja yritystoiminnan laajentaminen tuotantorakenteen digitaalisen siirtymän vauhdittamiseksi. Jotta voitaisiin vastata digitaalisten taitojen puutteeseen liittyviin haasteisiin, suunnitelmaan on sisällytetty toimenpiteitä, joilla nykyaikaistetaan koulutus- ja ammattikoulutusjärjestelmiä, jotta ne tarjoaisivat markkinoiden kannalta merkityksellisiä tutkintoja, lisätään aikuiskoulutuksen relevanssia ja kasvatetaan korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrää luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, taiteen ja matematiikan aloilla ja erityisesti tietotekniikan alalla.

[3] Neuvoston asetus (EU) 2020/2094, annettu 14 päivänä joulukuuta 2020, Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 23).

(11) Suunnitelma kattaa laajasti kolmannen pilarin, joka muodostuu älykkäästä, kestävästä ja osallistavasta kasvusta, ja lähes kaikki suunnitelman komponenteista tukevat suoraan tätä pilaria. Taloudellinen yhteenkuuluvuus, tuottavuus ja kilpailukyky tulevat suoraan katetuiksi lähes kaikissa suunnitelman komponenteissa, joilla vastataan erilaisiin toisiinsa liittyviin haasteisiin, kuten kestävän kasvun ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistämiseen, sosiaalipalvelujen yleiseen tarjontaan, innovoinnin, uusien teknologioiden ja hiilestä irtautumisen edistämiseen, julkisten palvelujen dematerialisointiin sekä yritysten rahoituksen tukemiseen ja pääomamarkkinoiden kehittämiseen. Sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus liittyvät läheisesti toisiinsa erityisesti Portugalin vähemmän kehittyneillä alueilla. Alue- ja paikallisviranomaisille annetaan laajan alueellisen kattavuuden varmistamiseksi keskeinen rooli erilaisten yhteisöpohjaisten palvelujen tarjoamisessa muun muassa seuraavilla aloilla: sosiaalinen asuntotuotanto, päiväkodit, varhaiskasvatus ja koulutus, terveydenhuoltopalvelut, pitkäaikaishoitopalvelut sekä vanhusten päivätoimintayksiköt ja vammaisten päivätoimintayksiköt vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti.

(12) Lähes puolella kaikista komponenteista edistetään terveyttä sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä muun muassa toimenpitein, joilla vahvistetaan perusterveydenhuollon kansallisia verkostoja, parannetaan hoidon jatkuvuutta ja palliatiivista hoitoa sekä lisätään sosiaaliseen asuntotuotantoon kuuluvien kohtuuhintaisten asuntojen ja integroitujen sosiaalipalvelujen tarjontaa Lissabonin ja Porton suurkaupunkialueilla. Digitaaliteknologian ja yhteentoimivuusratkaisujen käyttöönotolla parannetaan julkishallinnon institutionaalisia valmiuksia ja häiriönsietokykyä. Seuraavalle sukupolvelle suunnatut toimintapolitiikat tulevat katetuiksi useissa toimenpiteissä, ja lähes kolmannes kaikista komponenteista liittyy suoraan näihin politiikkoihin vaikuttaen suoraan nuoriin ja lapsiin. Tällaisiin toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa lastenhoitopalvelujen sekä ammatillisen koulutuksen, ammatillisten kurssien ja korkea-asteen koulutuksen, luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, taiteen ja matematiikan alat mukaan luettuina, kapasiteetin lisääminen, nuorten ura- ja palkkanäkymien parantaminen sekä korkea-asteen opiskelijoille tarkoitettujen opiskelija-asuntojen lisääminen. Näihin toimenpiteisiin on liitetty toimenpide, joka koskee koulutuksen digitalisointia ja henkilökohtaisten tietotekniikkalaitteiden tarjoamista opiskelijoille.

Vastaaminen kaikkiin maakohtaisissa suosituksissa yksilöityihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä

(13) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma auttaa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan 2.2 jakson mukaisesti vastaamaan tuloksellisesti (luokitus A) kaikkiin tai merkittävään osaan Portugalille osoitetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa, mukaan lukien julkista taloutta koskevat näkökohdat, ja asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetuissa suosituksissa tai muissa komission talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä virallisesti antamissa asiaankuuluvissa asiakirjoissa yksilöidyistä haasteista.

(14) Pandemian johdosta toteutettavia välittömiä finanssipoliittisia toimia koskevien suositusten voidaan katsoa jäävän Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman ulkopuolelle huolimatta siitä, että Portugali on yleisesti ottaen vastannut asianmukaisesti ja riittävästi välittömään tarpeeseen tukea taloutta finanssipoliittisin keinoin vuosina 2020 ja 2021 yleisen poikkeuslausekkeen säännösten mukaisesti.

Suositus, joka koskee julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vuonna 2020 ottaen huomioon epätavallisten tapahtumien vuoksi sallittu tilapäinen poikkeama, ei myöskään ole enää merkityksellinen, koska kyseinen budjettikausi on päättynyt ja vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke aktivoitiin maaliskuussa 2020 pandemiakriisin yhteydessä.

(15) Suunnitelmaan sisältyy laaja joukko toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin tai merkittävään osaan neuvoston Portugalille talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä vuosina 2019 ja 2020 antamissa maakohtaisissa suosituksissa esitetyistä taloudellisista ja sosiaalisista haasteista erityisesti seuraavilla osa-alueilla: julkisen talouden laatu ja kestävyys, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen saatavuus ja näiden järjestelmien selviytymiskyky, työmarkkinat, koulutus ja osaaminen, tutkimus, kehittäminen ja innovointi, ilmastosiirtymä ja digitaalinen siirtymä, liiketoimintaympäristö ja oikeuslaitos.

(16) Suunnitelmaan sisältyy kokonaisvaltainen finanssipoliittinen ja rakenteellinen uudistus, jonka odotetaan merkittävästi parantavan julkisen talouden laatua ja kestävyyttä sekä vahvistavan menojen yleistä valvontaa, kustannustehokkuutta ja asianmukaista budjetointia. Tähän uudistukseen sisältyy vaiheittaisia toimia, joiden odotetaan johtavan vuoden 2015 budjettikehyslain täysimääräiseen ja tuloksekkaaseen täytäntöönpanoon, millä varmistetaan menoarviointien ottaminen osaksi Portugalin vuotuisen talousarviomenettelyn rakennetta ja tehokkuusetujen jälkiarviointi sekä vahvistetaan keskitettyjä hankintoja. Uudistuksen odotetaan myös parantavan valtionyhtiöiden rahoituksen kestävyyttä, sillä siinä otetaan käyttöön uusi malli niiden taloudellisen tilanteen ja tuloksen analysoimiseksi ja julkistamiseksi, jotta valvonnasta voidaan tehdä oikea-aikaisempaa, läpinäkyvämpää ja kattavampaa. Uudistus tarjoaa myös suunnittelu- ja hallinnointityökaluja vastuuvelvollisuuden lisäämiseksi, kuten uudistetut hallinnointisopimukset tulossuuntautuneiden hallinnointikäytäntöjen levittämiseksi. Uudistukseen liittyy investointi julkisen varainhoidon tietojärjestelmiin.

(17) Suunnitelmaan sisältyy myös uudistuksia ja investointeja, joilla parannetaan terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä ja edistetään yhtäläisiä mahdollisuuksia saada laadukasta terveydenhuoltoa ja pitkäaikaishoitoa. Näillä uudistuksilla ja investoinneilla on etenkin tarkoitus lisätä perusterveydenhuollon, mielenterveyspalvelujen ja pitkäaikaishoidon toimintavalmiuksia, ja ne on tarkoitus yhdistää toimiin, joilla lisätään kansallisen julkisen terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuutta ja nivelletään sen osat paremmin toisiin. Suunnitelmaan sisältyy erityistoimenpiteitä, joilla on tarkoitus vahvistaa syrjäisimpiin alueisiin kuuluvan Madeiran alueellista terveydenhuoltojärjestelmää ja digitalisoida sekä Madeiran että Azorien terveydenhuoltojärjestelmät. Lisäksi julkisten sairaaloiden hallintomallin uudistuksen loppuunsaattamisella puututaan julkisten sairaaloiden jatkuvien maksurästien perimmäisiin syihin. Uudistuksessa on tarkoitus yhdistää sairaaloille investointi- ja rekrytointipäätöksissä annettava suurempi autonomia tehostettuun seurantaan ja suurempaan vastuuvelvollisuuteen, millä autetaan estämään pysyvästi maksurästien kertyminen.

(18) Suunnitelmassa puututaan sosiaalisiin haasteisiin merkittävillä toimenpiteillä, joilla vastataan tarpeeseen parantaa sosiaalisten turvaverkkojen tehokkuutta ja riittävyyttä, toteuttamalla etenkin investointeja ja uudistuksia, joka liittyvät sosiaaliseen asuntotuotantoon ja sosiaalipalveluihin ja joissa keskitytään ikääntyneisiin, lapsiin ja muita heikommassa asemassa oleviin vammaisryhmiin. Tällaisiin uudistuksiin ja

investointeihin kuuluvat muun muassa seuraavat: kansallisen asuntosuunnitelman ja kansallisen köyhyydentorjuntastrategian hyväksyminen sekä sellaisen tukiohjelman hyväksyminen, jolla on tarkoitus parantaa asuntojen saatavuutta rakentamalla uusia tai kunnostamalla olemassa olevia asuntoja, sosiaalialan laitospaikkojen lisääminen ja sosiaalialan laitosten kunnostaminen, kotihoidon ja yhteisöperustaisen hoidon parantaminen, sosiaalialan toimintatiimien perustaminen Manner-Portugalin kuntiin, integroitujen ohjelmien perustaminen muita heikommassa asemassa olevien yhteisöjen tukemiseksi köyhillä suurkaupunkialueilla ja sosiaaliturvapalvelujen käyttäjäystävällisyyden lisääminen digitalisaation avulla.

(19) Suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla puututaan liiketoimintaympäristöön vaikuttaviin pitkäaikaisiin pullonkauloihin. Näihin kuuluvat useisiin säänneltyihin ammatteihin liittyvien rajoitusten vähentäminen kilpailun edistämiseksi, yritysten toimilupavaatimusten tarkistaminen ja yhden kerran periaatteen käyttöönotto viranomaisasioinnissa hallintokustannusten vähentämiseksi sekä oikeuslaitoksen nykyaikaistaminen ja tehostaminen, siten että samalla hyödynnetään menettelyjen digitalisoinnin mukanaan tuoma tehokkuuden lisääntyminen.

(20) Tutkimuksen ja innovoinnin vauhdittamiseksi tehdään merkittäviä investointeja erityisesti laatimalla keskeisillä aloilla innovointisuunnitelmia, kuten vihreitä toimintasuunnitelmia, joilla pyritään edistämään yritysten ja tiedemaailman välisiä yhteyksiä. Investointeja on tarkoitus tehdä myös kestävään maatalouteen liittyvän tutkimuksen ja innovoinnin edistämiseksi. Suunnitelmaan sisältyy myös investointeja yritysten pääomapohjan vahvistamiseksi, kuten sellaisen erillisyhtiön perustaminen, jonka on tarkoitus investoida elinkelpoisiin portugalilaisiin yrityksiin oman pääoman ehtoisen ja oman pääoman luonteisen rahoituksen muodossa.

(21) Suunnitelmalla edistetään merkittävästi ilmastosiirtymään liittyvän haasteen ratkaisemista. Siihen sisältyy investointeja tuotantoalojen hiilestä irtautumista tukevaan tutkimukseen ja innovointiin sekä toimenpiteitä, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Suunnitelman odotetaan tekevän kaupunkiliikenteestä kestävämpää, sillä sen toimenpiteissä vahvistetaan julkisesta liikenteestä vastaavia hallintoviranomaisia, investoidaan metroverkkojen laajentamiseen sekä pikaraitiotielinjoihin ja nopeisiin linja-autoyhteyksiin Lissabonin ja Porton suurkaupunkialueilla ja hankitaan päästöttömiä ajoneuvoja julkisen liikenteen kalustoon. Toimenpiteillä pyritään myös edistämään investointeja uusiutuvaan energiaan Manner-Portugalissa ja syrjäisimpiin alueisiin kuuluvilla Madeiran ja Azorien alueilla. Metsiä on tarkoitus suojella merkittävillä uudistuksilla ja investoinneilla ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseksi. Maisemansuunnittelu- ja maisemanhoito-ohjelmilla on tarkoitus suunnitella haavoittuvien alueiden maisema siten, että voidaan parantaa niiden kykyä selviytyä ilmastonmuutokseen liittyvistä riskeistä, erityisesti maaseutualueiden metsäpaloista ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisestä, ja edistää kestävää kasvua ja alueellista yhteenkuuluvuutta kasvattamalla maatalouskiinteistöjen keskimääräistä kokoa, muuttamalla maankäyttöä ja suunnittelemalla uutta taloudellista toimintaa.

(22) Suunnitelmalla edistetään merkittävästi digitaaliseen muutokseen liittyvän haasteen ratkaisemista sekä Manner-Portugalissa että Madeiran ja Azorien autonomisilla alueilla. Suunnitelma sisältää merkittäviä yritysten digitalisointiin liittyviä uudistuksia ja investointeja digitaalisten teknologioiden ja prosessien käyttöönottamiseksi

yrityksissä. Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmiin liittyvissä investoinneissa ja uudistuksissa keskitytään pääasiassa opetussuunnitelmien, opetusmenetelmien ja resurssien mukauttamiseen sellaisten digitaalisten taitojen tarjoamiseksi, jotka vastaavat eri ryhmien, kuten opiskelijoiden, opettajien, työvoiman, yritysten ja virkamiesten, erityistarpeita. Muilla merkittävillä investoinneilla ja uudistuksilla tuetaan julkishallinnon digitalisointia. Toimet koskevat yleistä julkishallintoa, oikeuslaitosta ja julkisten varojen hoitoa, ja niiden tavoitteena on tehdä julkishallinnosta tehokkaampi ja kestävämpi ja parantaa sen saavutettavuutta.

(23) Koska suunnitelmalla vastataan edellä mainittuihin haasteisiin, sen odotetaan myös osaltaan tukevan niiden makrotalouden epätasapainojen[4] korjaamista, jotka liittyvät ulkomaisen nettovelan, yksityisen velan ja julkisen velan suureen määrään tilanteessa, jossa järjestämättömien lainojen määrä on suuri ja tuottavuuden kasvu hidasta.

Kasvupotentiaalia, työpaikkojen syntymistä sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä tukeva vaikutus

(24) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmalla on asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja liitteessä V olevan 2.3 jakson mukaisesti suuria vaikutuksia (luokitus A) jäsenvaltion kasvupotentiaalin, työpaikkojen syntymisen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn lujittumiseen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon muun muassa siten, että se edistää lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, jotta voidaan lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä unionissa.

(25) Komission yksiköiden tekemä simulaatio osoittaa, että suunnitelmalla on mahdollista kasvattaa Portugalin BKT:tä 1,5–2,4 prosenttia vuoteen 2026 mennessä.[5] Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää kunnianhimoisen uudistus- ja investointipaketin, jolla puututaan maan haavoittuvuuteen häiriöille ja vahvistetaan sen taloudellista, institutionaalista ja sosiaalista palautumiskykyä. Uudistuksilla, joilla poistetaan institutionaalisia pullonkauloja ja edistetään kilpailua, sekä merkittävillä investoinneilla aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, tutkimukseen ja kehittämiseen, innovointiin ja digitalisointiin puututaan todettujen haasteiden perimmäisiin syihin, ja niiden odotetaan parantavan maan kilpailukykyä ja tuottavuutta.

(26) Suurin kasvua ja työllisyyttä edistävä vaikutus odotetaan saatavan investoinneista ja uudistuksista, jotka liittyvät innovointiin, koulutukseen digitaaliset taidot ja ammatillinen koulutus mukaan luettuina, teollisuuden hiilestä irtautumiseen, yritysten digitalisointiin, yritysten pääomapohjan vahvistamiseen ja asumiseen. Muita keskeisiä aloja, joilla toimenpiteitä aiotaan toteuttaa, ovat terveydenhuolto, kulttuuri, liikenneinfrastruktuuri, metsätalous ja vesienhoito, julkishallinnon laatu ja valmiudet julkinen varainhoito mukaan luettuna, oikeuslaitoksen palvelut ja julkisten palvelujen digitalisointi.

---

4 Nämä makrotalouden epätasapainot viittaavat asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla vuosina 2019 ja 2020 annettuihin suosituksiin.

5 Simulaatiot perustuvat Next Generation EU -välineen kokonaisvaikutukseen, joka sisältää myös ReactEU-rahoituksen sekä lisärahoituksen Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan, InvestEU-ohjelmaan, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon, maaseuturahastoon ja rescEU-mekanismiin. Simulaatiossa ei oteta huomioon rakenneuudistusten mahdollisia myönteisiä vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä.

(27) Suunnitelmaan sisältyy merkittäviä toimenpiteitä, joilla vastataan pitkäaikaisiin sosiaalisiin haasteisiin ja joilla on merkittävä vaikutus myös alueelliseen ulottuvuuteen ja maaseutu- ja kaupunkialueiden väliseen kahtiajakoon, minkä vuoksi niillä parannetaan myös taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja lähentymistä sekä Portugalissa että unionissa. Niillä vastataan tarpeeseen parantaa terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitopalvelujen reagointikykyä ja saatavuutta väestön ikääntyessä nopeasti ja tarpeeseen tarjota kohtuuhintaisia ja sosiaalisen asuntotuotannon asuntoja. Sosiaaliseen haavoittuvuuteen on tarkoitus puuttua myös tarjoamalla monenlaisia etenkin ikääntyneille, vammaisille, etnisiin vähemmistöihin kuuluville ja maahanmuuttajille tarkoitettuja sosiaalipalveluja sekä integroituja ohjelmia, joilla tuetaan muita heikommassa asemassa olevia yhteisöjä köyhillä suurkaupunkialueilla. Suunnitelmalla on tarkoitus parantaa julkisen liikenteen verkkoja kaupunkialueilla, mikä on erityisen tärkeää muita heikommassa asemassa olevien julkista liikennettä työmatkoihin käyttävien työntekijöiden kannalta, ja vahvistaa työntekijöiden oikeuksia, erityisesti digitaalitaloudelle ominaisten epätyypillisten työsopimusten osalta. Näillä toimenpiteillä tuetaan Porton huippukokouksessa 7 päivänä toukokuuta 2021 hyväksytyn Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelman toteuttamista, ja niiden odotetaan osaltaan parantavan sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun indikaattoreiden tasoa.

(28) Suunnitelma sisältää tärkeitä lapsiin ja nuoriin liittyviä toimenpiteitä, joihin kuuluvat muun muassa päiväkotien ja lastenhoitopalvelujen kapasiteetin lisääminen ja pysyvien laadukkaiden työpaikkojen luominen nuorille. Suunnitelmalla on myös tarkoitus edistää osallistumista korkea-asteen koulutukseen, erityisesti luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, taiteen ja matematiikan koulutusaloilla, ja perustaa korkeakouluverkosto, joka tarjoaa lyhytkestoisia jatko-opintoja. Toimenpiteillä on myös tarkoitus tukea digitaaliteknologian integrointia perus- ja keskiasteen koulutusjärjestelmään tuomalla digitaaliset resurssit luokkatyöskentelyyn, digitalisoimalla opetussisältöä ja perustamalla laboratorioita, joissa käytetään opetusteknologiaa, kuten ohjelmoitavia robotteja.

”Ei merkittävää haittaa” -periaate

(29) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelmassa asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan d alakohdan ja liitteessä V olevan 2.4 jakson mukaisesti varmistetaan, että siihen sisältyvien uudistusten ja investointihankkeiden täytäntöönpanotoimenpiteistä ei aiheudu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852[6] 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa ympäristötavoitteille (”ei merkittävää haittaa” -periaate) (luokitus A).

(30) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa varmistetaan kunkin uudistuksen ja investoinnin osalta, ettei merkittävää haittaa aiheudu yhdellekään kuudesta asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa määritellystä ympäristötavoitteesta, jotka ovat ilmastonmuutoksen hillitseminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, kiertotalous, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Portugali toimitti perustelut komission ”ei

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

merkittävää haittaa” -periaatteesta antamien teknisten ohjeiden (2021/C 58/01) mukaisesti. Portugali on tarvittaessa ehdottanut lieventävien toimenpiteiden toteuttamista merkittävän haitan välttämiseksi. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen olisi varmistettava asiaankuuluvilla välitavoitteilla.

(31) Erityistä huomiota on kiinnitetty toimenpiteisiin, joiden vaikutuksia ympäristötavoitteisiin on perusteltua tarkastella tarkkaan. Komponentti 7 ”Infrastruktuurit” sisältää neljä toimenpidettä, jotka koskevat tieliikenneinfrastruktuurin rakentamista tai parantamista (RE-C7-I2, I3, I4 ja I5). Jotta ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä koskeville tavoitteille ei aiheutuisi merkittävää haittaa, Portugali on sisällyttänyt elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa liitännäistoimenpiteenä investoinnin RE-C7-I0 ”Sähköajoneuvojen latausverkoston laajentaminen”. Investoinnilla on tarkoitus tukea tieliikenteen hiilestä irtautumista tarjoamalla yleiseen käyttöön 15 000 sähköajoneuvojen latausasemaa vuoteen 2025 mennessä. Samaan tapaan Portugalin on tarkoitus varmistaa komponenttiin 9 ”Vesienhoito” kuuluvissa vesienhoitotoimenpiteissä (TC-C9-I1 ja I2), joihin sisältyy muun muassa padon ja suolanpoistolaitoksen rakentaminen sekä kastelu- ja vedenottotoimenpiteitä, että ympäristölle ei aiheudu merkittävää haittaa, toteuttamalla näiden toimenpiteiden kannalta merkityksellisen ympäristövaikutusten arvioinnin kaikkien tulosten ja ehtojen edellyttämät toimenpiteet EU:n ympäristölainsäädännön mukaisesti, vesipuitedirektiivi (2000/60/EY) mukaan luettuna. Tällä pyritään erityisesti välttämään asianomaisiin vesistöihin kohdistuvia merkittäviä vaikutuksia, jotka vaarantaisivat hyvän vesien tilan tai potentiaalin saavuttamista koskevan tavoitteen tai viivästyttäisivät sen saavuttamista. Näin pyritään myös varmistamaan, että toimenpiteet eivät vaikuta kielteisesti kyseisistä vesistöistä suoraan riippuvaisiin suojeltuihin luontotyyppeihin ja lajeihin.

Vihreän siirtymän edistäminen, luonnon monimuotoisuus mukaan luettuna

(32) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan e alakohdan ja liitteessä V olevan 2.5 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joilla suuressa määrin (luokitus A) edistetään vihreää siirtymää, mukaan lukien luonnon monimuotoisuus, tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Ilmastotavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 37,9 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VI esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna. Kuten asetuksen (EU) 2021/241 17 artiklassa edellytetään, elpymis- ja palautumissuunnitelma on johdonmukainen niiden tietojen kanssa, jotka on sisällytetty kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan 2030.

(33) ’Uudistusten ja investointien odotetaan osaltaan edistävän merkittävästi hiilestä irtautumista ja energiasiirtymää koskevia Portugalin tavoitteita, jotka on asetettu kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa 2030 (NECP 2030) ja hiilineutraaliutta koskevassa vuoteen 2050 ulottuvassa etenemissuunnitelmassa, ja näin edistävän myös unionin ilmastotavoitteita. Komponenteista 16 sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja 16 sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään ympäristötavoitteiden, myös luonnon monimuotoisuutta koskevan tavoitteen, saavuttamista. Luonnon monimuotoisuuden odotetaan lisääntyvän erityisesti sellaisten toimenpiteiden seurauksena, joilla parannetaan metsänhoitoa, puututaan laajoihin hoitamattomiin monokulttuuriviljelyaloihin ja suuriin metsäpaloriskeihin tai joilla edistetään kestävää sinistä taloutta. Näiden ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamisella

odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia, erityisesti koska niillä edistetään vihreää siirtymää, luonnon monimuotoisuuden lisääntymistä ja ympäristönsuojelua.

(34) Ilmastotavoitteiden saavuttamista edistetään etenkin energiatehokkuutta koskevilla toimenpiteillä. Muita ilmasto- tai ympäristötavoitteita edistäviä merkittäviä vaikutuksia saadaan aikaan investoimalla kestävään kaupunkiliikenteeseen tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen ehkäisemiseen. Myös tutkimus- ja innovointiprosesseilla, joissa keskitytään vähähiiliseen talouteen ja kykyyn selviytyä ilmastonmuutoksesta ja sopeutua siihen, sekä metsänhoito- ja vesienhoitotoimenpiteillä edistetään ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista. Uudistuksilla pyritään edistämään teollisuuden irtautumista hiilestä, kehittämään kestävämpiä tuotantoprosesseja ja parantamaan liikennesuunnittelua.

Digitaalisen muutoksen edistäminen

(35) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja liitteessä V olevan 2.6 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joiden odotetaan tuloksellisesti edistävän suuressa määrin (luokitus A) digitaalista muutosta tai siitä johtuviin haasteisiin vastaamista. Digitaalisia tavoitteita tukevat toimenpiteet ovat määrältään 22,1 prosenttia suunnitelman kokonaismäärärahoista asetuksen (EU) 2021/241 liitteessä VII esitetyn menetelmän mukaisesti laskettuna.

(36) Komponenteista kaikkiaan 14 sisältää toimenpiteitä, joilla edistetään digitaalisen muutoksen tavoitetta kattavalla ja monialaisella lähestymistavalla. Näistä komponenteista neljä koskee yksinomaan digitaalista muutosta. Suunnitelmaan sisältyy merkittäviä yritysten digitalisointiin ja digitaalisten taitojen tarjontaan liittyviä uudistuksia ja investointeja. Näiden lisäksi tarkoituksena on toteuttaa merkittäviä uudistuksia ja investointeja, joilla pyritään julkishallinnon, oikeuslaitoksen ja julkisen varainhoidon digitalisointiin. Investointeja on tarkoitus toteuttaa myös tiettyjen alojen, kuten perus- ja keskiasteen koulutuksen, terveydenhuollon, kulttuurin ja metsänhoidon, digitalisoimiseksi.

(37) Digitaalisen muutoksen edistämisen lisäksi näillä investoinneilla puututaan myös haasteisiin, jotka liittyvät väestön osaamistasoon ja erityisesti aikuisväestön digitaaliseen lukutaitoon sekä tarpeeseen mukauttaa osaamista työmarkkinoiden muuttuvien tarpeiden mukaan. Investoinneilla vastataan osaltaan myös haasteisiin, jotka liittyvät digitaaliteknologioiden yhtäläiseen saatavuuteen sekä laadukkaaseen koulutukseen.

(38) Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvillä digitaaliseen muutokseen liittyvillä uudistuksilla ja investoinneilla odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia erityisesti maan julkishallinnon digitaaliseen siirtymään, oikeuslaitokseen, sosiaalipalveluihin, yritysrakenteeseen, väestön osaamistasoon sekä kansallisiin ja alueellisiin terveyspalveluihin.

Pysyvät vaikutukset

(39) On odotettavissa, että elpymis- ja palautumissuunnitelma tuottaa suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja liitteessä V olevan 2.7 jakson mukaisesti Portugalissa pysyviä vaikutuksia.

(40) Suunnitelma sisältää rakenteellisia muutoksia, jotka koskevat julkishallintoa, asumista, yritysten pääomapohjan vahvistamista ja innovointia, oikeuslaitosta, tarkkaan säänneltyjä ammatteja sekä julkishallinnon digitalisointia. Suunnitelman eri komponentteihin sisältyvien toimenpiteiden tarkoituksena on monissa tapauksissa

lisätä asianomaisten laitosten digitalisaatiota, millä odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia palvelujen laatuun ja liiketoimintaympäristöön.

(41) Investointien alalla Portugalin kehityspankin Banco Português de Fomenton perustamisen, pääomittamisen ja toimeksiannon laajentamisen odotetaan johtavan pysyvään rakennemuutokseen. Pankin ehdotetun pääomapohjan vahvistamisen odotetaan helpottavan erityisesti kriisistä kärsineiden pk-yritysten rahoituksen saantia sekä edistävän kilpailukykyä ja työpaikkojen luomista pitkällä aikavälillä. Muita keskeisiä politiikkatavoitteita ovat tiedon ja teknologian siirto yrityksille, tuotteiden ja palvelujen monipuolistaminen sekä sen varmistaminen, että tutkimus- ja kehittämisinvestoinnit ovat 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi investoinneilla ja toimintapolitiikoilla, joiden tavoitteena on teollisuuden hiilestä irtautuminen, pyritään parantamaan teollisuuden energiatehokkuutta ja vähentämään tuonnin osuutta Portugalin taloudessa ja näin lisäämään maan kilpailukykyä ja kasvupotentiaalia samalla kun tuetaan ilmastotavoitteiden saavuttamista.

(42) Suunnitelman kestävää vaikutusta voidaan lisätä myös suunnitelman ja muiden, koheesiopolitiikan varoin rahoitettavien ohjelmien yhteisvaikutuksella, erityisesti vastaamalla merkittävällä tavalla syvään juurtuneisiin alueellisiin haasteisiin ja edistämällä tasapainoista kehitystä.

Seuranta ja toteuttaminen

(43) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ovat asianmukaisia (luokitus A) takaamaan asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan h alakohdan ja liitteessä V olevan 2.8 jakson mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman, mukaan lukien suunnitellun aikataulun, välitavoitteiden ja tavoitteiden ja niihin liittyvien indikaattoreiden, tuloksellisen seurannan ja toteuttamisen.

(44) Estrutura de Missão Recuperar Portugal -nimisen hallinnollisen rakenteen (Recuperar Portugal -erityistyöryhmä), on tarkoitus toteuttaa suunnitelma ja seurata sitä. Sen vastuualueet on määritelty selkeästi kansallisessa lainsäädännössä, millä varmistetaan asianmukainen koordinointi- ja raportointimekanismi erityistyöryhmän ja eri komponentteihin kuuluvien investointien ja uudistusten toteuttamisesta vastaavien muiden elinten välillä. Erityistyöryhmälle on annettu selkeästi määritellyt vastuualueet, ja sillä on asianmukainen rakenne suunnitelman täytäntöönpanoa, edistymisen seurantaa ja raportointia varten. Erityistyöryhmän on tarkoitus olla toiminnassa siihen asti, kun suunnitelma on pantu täytäntöön.

(45) Portugalin suunnitelman välitavoitteet ja tavoitteet muodostavat asianmukaisen järjestelmän suunnitelman täytäntöönpanon seurantaa varten. Ne ovat riittävän selkeitä ja kattavia, jotta niiden saavuttamista voidaan seurata ja jotta se voidaan todentaa. Portugalin viranomaisten kuvailemat todennusmekanismit, tiedonkeruu ja vastuualueet vaikuttavat niin luotettavilta, että niiden pohjalta voidaan riittävällä tavalla perustella maksupyynnöt, kun välitavoitteet ja tavoitteet on saavutettu. Välitavoitteet ja tavoitteet koskevat myös jo toteutettuja toimenpiteitä, jotka ovat asetuksen 17 artiklan 2 kohdan nojalla tukikelpoisia. Näiden välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävä saavuttaminen aikanaan on tarpeen maksupyynnön perustelemiseksi.

(46) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukivälineestä myönnettävästä rahoitustuesta tiedotetaan ja se tuodaan esille asetuksen (EU) 2021/241 34 artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltiot voivat pyytää teknisen tuen välineestä teknistä tukea, jolla niitä autetaan suunnitelman täytäntöönpanossa.

Kustannukset

(47) Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioitujen kokonaiskustannusten määrän perustelut ovat jossakin määrin (luokitus B) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan i alakohdan ja liitteessä V olevan 2.9 jakson mukaisesti kohtuulliset ja uskottavat ja kustannustehokkuusperiaatteen mukaiset sekä oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

(48) Portugali on toimittanut erilliset kustannusarviot kaikista elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvistä investoinneista ja uudistuksista ja niiden kustannuksista. Kustannuserittely on yleisesti ottaen yksityiskohtainen ja hyvin perusteltu. Arviot perustuvat suurimmaksi osaksi vertailuihin, joissa vertailukohtana ovat samankaltaisista palveluista tehdyt hankintasopimukset, samankaltaiset aikaisemmat investoinnit tai markkinakartoitukset. Kustannusarvioiden ja niiden perustana olevien asiakirjojen arviointi osoittaa, että suurin osa kustannuksista on kohtuullisia ja uskottavia. Joissakin tapauksissa käytettyä menetelmää ei kuitenkaan selitetä riittävän hyvin eikä perustelujen ja itse kustannusten välinen yhteys ole täysin selvä, minkä vuoksi tämän arviointiperusteen osalta ei voida antaa luokitusta A. Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat kustannustehokkuusperiaatteen mukaisia ja oikeassa suhteessa odotettuihin kansallisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin.

Taloudellisten etujen suojaaminen

(49) Elpymis- ja palautumissuunnitelmassa ehdotetut järjestelyt ja tähän päätökseen sisältyvät lisätoimenpiteet ovat asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan j alakohdan ja liitteessä V olevan 2.10 jakson mukaisesti asianmukaisia (luokitus A) ehkäisemään, havaitsemaan ja korjaamaan asetuksen nojalla myönnettyjen varojen käyttöön liittyviä lahjontaa, petoksia ja eturistiriitoja, ja on odotettavissa, että järjestelyjen avulla voidaan tuloksellisesti välttää päällekkäisen rahoituksen myöntäminen asetuksen nojalla ja muista unionin ohjelmista. Tämä ei rajoita sellaisten muiden välineiden soveltamista, joilla edistetään ja valvotaan EU:n lainsäädännön noudattamista, mukaan lukien välineet korruption, petosten ja eturistiriitojen ehkäisemistä ja havaitsemista ja tällaisten tilanteiden korjaamista varten sekä välineet unionin varojen suojaamiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 mukaisesti.

(50) Suunnitelmassa kuvattu sisäisen valvonnan järjestelmä perustuu luotettaviin prosesseihin ja rakenteisiin, ja siinä yksilöidään selkeästi toimijat (elimet/yhteisöt) ja niiden roolit ja vastuut sisäisen valvonnan tehtävien hoitamisessa. Kansallisesta hallinnoinnista vastaa keskitetysti Recuperar Portugal -erityistyöryhmä. Suunnitelman täytäntöönpano annetaan tehtäväksi hajautetulla tasolla toimiville julkisille virastoille tai elimille tai välittäjille. Valvontajärjestelmä ja muut asiaankuuluvat järjestelyt, kuten lopullisia saajia koskevien tietojen keräämiseen ja saataville asettamiseen liittyvät järjestelyt, ovat riittävät.

(51) Portugali käyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon, seurantaan ja valvontaan tietoteknisiä välineitä. Tietotekniset toiminnot kuvataan suunnitelmassa selkeästi. Portugali on ilmoittanut, että sen valtiontalouden tarkastuslaitos (IGF) tekee elpymis- ja palautumissuunnitelman hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevan

ensimmäisen tarkastuksen ennen ensimmäisen maksupyynnön (ei koske ennakkomaksuja) toimittamista Euroopan komissiolle.

Suunnitelman johdonmukaisuus

(52) Suunnitelmaan sisältyy suuressa määrin (luokitus A) asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan k alakohdan ja liitteessä V olevan 2.11 jakson mukaisesti toimenpiteitä, joilla toteutetaan uudistuksia ja julkisia investointihankkeita johdonmukaisina toimina.

(53) Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää koko suunnitelman kattavan strategisen ja johdonmukaisen vision, ja suunnitelman komponentit ja yksittäiset toimenpiteet ovat keskenään johdonmukaisia. Kuhunkin komponenttiin sisältyvät uudistukset ja investoinnit ovat johdonmukaisia ja toisiaan vahvistavia, ja komponenttien välillä on synergiaa ja täydentävyyttä. Ehdotetut toimenpiteet eivät yhdessäkään komponentissa ole ristiriidassa komponentin muiden toimenpiteiden kanssa, eivätkä ne heikennä toistensa vaikuttavuutta. Epäjohdonmukaisuuksia tai ristiriitaisuuksia ei ole havaittu myöskään eri komponenttien välillä.

Tasa-arvo

(54) Suunnitelma sisältää joukon toimenpiteitä, joiden odotetaan edistävän sukupuolten tasa-arvoon ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin liittyvien haasteiden ratkaisemista. Näitä ovat muun muassa uudistukset, joilla torjutaan sukupuoleen perustuvaa palkkauksen eriarvoisuutta ja työmarkkinoiden eriytymistä, sekä toimenpiteet, joiden avulla houkutellaan nuoria naisia luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, taidealan ja matematiikan opintoihin. Sosiaalialan toimenpiteitä koskevaan suunnitelman osaan sisältyy vammaisten osallistamista koskeva kansallinen strategia ja kansallinen köyhyydentorjuntastrategia.

Turvallisuutta koskeva itsearviointi

(55) Investoinneista on tehty turvallisuutta koskeva itsearviointi digitaalisten valmiuksien ja yhteyksien osalta asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 4 kohdan g alakohdan mukaisesti. Itsearviointiin sisältyy matriisi riskeistä ja lieventävistä toimenpiteistä. Itsearvioinnissa on yksilöity yhteensä 18 mahdollista riskiä, joihin kuuluvat muun muassa toimittajariippuvuus, suuririskiset toimittajat, kyberturvallisuusongelmat ja kriittisten järjestelmien häiriöt. Matriisissa yksilöidään 13 lieventävää toimenpidettä, joilla on tarkoitus puuttua mahdollisiin riskeihin ja joihin kuuluvat muun muassa palveluntarjoajien luotettavuusselvitystä koskeva vaatimus, rajoitusten soveltaminen suuririskisiksi katsottuihin toimittajiin, toimittajapohjan monipuolistamisstrategiat ja kriittisten toimintojen varajärjestelmät.

Rajat ylittävät ja useita maita kattavat hankkeet

(56) Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy rajat ylittäviä investointeja oikeusasioiden alalla. Suunnitelmalla nopeutetaan ja kehitetään rikosrekisteritietojen yhteentoimivuutta eurooppalaisessa rikosrekisteritietojärjestelmässä (ECRIS) ja mahdollistetaan yhteentoimivien tuomioiden julkaiseminen ja hakeminen eurooppalaisen oikeuskäytäntötunnuksen (ECLI) avulla. Sillä myös helpotetaan oikeusalan toimijoiden välistä tietojenvaihtoa E-Codex-järjestelmän avulla ja parannetaan yhteistyötä eurooppalaisen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmän (EUCARIS) ja rajat ylittävien tunnistamisresurssien (esim. eIDAS) puitteissa. Rajat ylittäviä aloitteita on tarkoitus toteuttaa myös yritysten digitalisoinnin alalla perustamalla 16 digitaali-innovointikeskittymää eli keskitettyä palvelupistettä, jotka

auttavat yrityksiä parantamaan liiketoiminta- tai tuotantoprosessejaan, tuotteitaan tai palvelujaan käyttämällä digitaaliteknologiaa. Suunnitelmaan sisältyvien digitaali-innovointikeskittymien odotetaan edistävän Euroopan digitaali-innovointikeskittymien verkostoa. Rajat ylittävää yhteistyötä voidaan tehdä myös vedyn alalla. Portugali tekee yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa vetyyn liittyvän mahdollisen Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen kehittämiseksi. Suunnitelmaan sisältyvien vetyä koskevien hankkeiden odotetaan edistävän tätä aloitetta suoraan tai välillisesti.

Kuulemisprosessi

(57) Suunnitelmasta on käyty laajaa keskustelua ja siitä on järjestetty virallisia julkisia kuulemisia ja aihekohtaisia seminaareja, joihin on osallistunut hallituksen jäseniä. Tämän julkisen kuulemisprosessin rinnalla hallitus järjesti useita kuulemisia institutionaalisten sidosryhmien, kuten talous- ja sosiaalineuvoston, alueellisen koordinointineuvoston ja kansallisen terveysneuvoston, kanssa. Hallitus teki toisen julkisen kuulemisen aikana saatujen kirjallisten kommenttien perusteella suunnitelmaan useita muutoksia, joihin sisältyi myös kaksi uutta komponenttia: komponentti 4 ”Kulttuuri” ja komponentti 10 ”Meri”.

(58) Portugali perusti suunnitelman täytäntöönpanoa varten kansallisen seurantakomission, joka koostuu työmarkkinaosapuolten edustajista ja keskeisistä kansalaisyhteiskunnan edustajista ja joka voi antaa suunnitelman täytäntöönpanoa koskevia suosituksia. Lisäksi suunnitelman täytäntöönpanoa valvotaan julkisesti avoimuusportaalin kautta. Asianomaisten toimijoiden sitoutumisen varmistamiseksi on olennaisen tärkeää, että kaikki asianomaiset paikallisviranomaiset ja sidosryhmät, työmarkkinaosapuolet mukaan lukien, osallistuvat suunnitelmaan sisältyvien investointien ja uudistusten toteuttamiseen.

Myönteinen arvio

(59) Koska komissio antaa Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta myönteisen arvion todeten, että suunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit, tässä päätöksessä olisi mainitun asetuksen 20 artiklan 2 kohdan ja liitteen V mukaisesti vahvistettava suunnitelman täytäntöönpanemiseksi tarvittavat uudistukset ja investointihankkeet, asiaankuuluvat välitavoitteet, tavoitteet ja indikaattorit sekä määrä, jonka unioni asettaa saataville suunnitelman täytäntöönpanoa varten rahoitustukena, jota ei makseta takaisin, ja lainatukena.

Rahoitusosuus

(60) Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat 16 643 679 377 euroa. Koska elpymis- ja palautumissuunnitelma täyttää tyydyttävästi asetuksessa (EU) 2021/241 vahvistetut arviointikriteerit ja koska elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suuremmat kuin Portugalin käytettävissä oleva enimmäisrahoitusosuus, Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten myönnettävän rahoitusosuuden olisi oltava yhtä suuri kuin Portugalin käytettävissä olevan rahoitusosuuden kokonaismäärä.

(61) Laskelmaa Portugalin enimmäisrahoitusosuudesta on määrä päivittää 30 päivään kesäkuuta 2022 mennessä asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Portugalin saataville olisi asetettava tietty määrä nyt, jotta kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeudellinen sitoumus voidaan tehdä 31 päivään joulukuuta 2022 mennessä. Enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen jälkeen

neuvoston olisi komission ehdotuksesta tarvittaessa muutettava tätä päätöstä ilman aiheetonta viivytystä niin, että se sisältää päivitetyn enimmäisrahoitusosuuden.

(62) Portugali on pyytänyt myös lainatukea lisäuudistusten ja -investointien tukemista varten. Portugalin pyytämä lainan määrä on pienempi kuin 6,8 prosenttia suhteessa sen bruttokansantuloon vuonna 2019 käypinä hintoina. Elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioidut kokonaiskustannukset ovat suuremmat kuin Portugalin käytettävissä oleva rahoitusosuus ja pyydetty lainatuki yhdessä.

(63) Annettava tuki rahoitetaan neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053[7] 5 artiklaan perustuvalla komission unionin puolesta toteuttamalla lainanotolla. Tuki olisi maksettava erissä heti, kun Portugali on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet.

(64) Portugali on pyytänyt ennakkomaksua, joka on 13 prosenttia rahoitusosuudesta ja 13 prosenttia lainasta. Kyseinen määrä olisi asetettava Portugalin saataville asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen ja 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lainasopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseiset sopimukset tulevat voimaan.

(65) Tämä päätös ei saisi vaikuttaa sellaisten menettelyjen tuloksiin, jotka liittyvät unionin varojen myöntämiseen jonkin muun unionin ohjelman kuin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla, eikä sisämarkkinoiden toiminnan vääristymistä koskeviin menettelyihin, joita voidaan toteuttaa erityisesti perussopimuksen 107 ja 108 artiklan nojalla. Päätöksellä ei poisteta jäsenvaltioille perussopimuksen 108 artiklan nojalla kuuluvaa velvoitetta ilmoittaa komissiolle mahdollisista valtiontuista,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla
Elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksyminen

Hyväksytään asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdassa säädettyjen kriteerien perusteella arvio Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta. Tämän päätöksen liitteessä esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvat uudistukset ja investointihankkeet, elpymis- ja palautumissuunnitelman seurantaa ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt ja aikataulu, asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet sekä lainan maksamiseen liittyvät täydentävät välitavoitteet ja tavoitteet, indikaattorit, jotka liittyvät suunniteltujen välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen, sekä järjestelyt, joiden mukaisesti komissio saa rajoittamattomasti käyttöönsä merkitykselliset taustatiedot.

2 artikla
Rahoitusosuus

1. Unioni asettaa Portugalin saataville 13 907 294 284 euron suuruisen rahoitusosuuden[8] tukena, jota ei makseta takaisin. Tästä määrästä 9 758 504 454 euroa asetetaan saataville niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan

[7] EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1.

[8] Tämä määrä vastaa määrärahoja, joista on vähennetty Portugalin suhteellinen osuus asetuksen (EU) 2021/241 6 artiklan 2 kohdan mukaisista menoista, mainitun asetuksen 11 artiklassa tarkoitetun menetelmän mukaisesti laskettuna.

tehdä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2022. Jos asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdassa säädetyssä päivityksessä Portugalille laskettu määrä on yhtä suuri tai suurempi kuin tämä määrä, sen saataville asetetaan vielä 4 148 789 829 euroa niin, että oikeudelliset sitoumukset voidaan tehdä 1 päivän tammikuuta 2023 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana.

2. Komissio asettaa unionin rahoitusosuuden Portugalin saataville erissä tämän päätöksen liitteen mukaisesti. Rahoitusosuudesta 1 807 948 257 euroa eli 13 prosenttia asetetaan saataville ennakkomaksuna. Komissio voi maksaa ennakkomaksun ja avustuserät yhdellä kertaa tai useammassa erässä. Erien suuruus riippuu rahoituksen saatavuudesta.

3. Ennakkomaksu vapautetaan saataville asetuksen (EU) 2021/241 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen rahoitussopimus tulee voimaan. Ennakkomaksut kuitataan vähentämällä ne maksueristä suhteellisesti.

4. Rahoitussopimuksen mukaisten erien saataville vapauttamisen ehtona on, että rahoitusta on käytettävissä ja että komissio on tehnyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan mukaisesti päätöksen siitä, että Portugali on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät yksilöidyt asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Edellyttäen, että 1 kohdassa tarkoitetut oikeudelliset sitoumukset tulevat voimaan, tuen maksamisen edellytyksenä on, että välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.

3 artikla
Lainatuki

1. Unioni asettaa Portugalin saataville enintään 2 699 000 000 euron suuruisen lainan.

2. Komissio asettaa lainan Portugalin saataville erissä tämän päätöksen liitteen mukaisesti. Lainasta 350 870 000 euroa eli 13 prosenttia asetetaan saataville ennakkomaksuna. Komissio voi maksaa ennakkomaksun ja avustuserät yhdellä kertaa tai useammassa erässä. Erien suuruus riippuu rahoituksen saatavuudesta.

3. Ennakkomaksu vapautetaan saataville asetuksen (EU) 2021/241 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun lainasopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että kyseinen sopimus tulee voimaan. Ennakkomaksut kuitataan vähentämällä ne maksueristä suhteellisesti.

4. Lainasopimuksen mukaisten erien saataville vapauttamisen ehtona on, että rahoitusta on käytettävissä ja että komissio on tehnyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan mukaisesti päätöksen siitä, että Portugali on tyydyttävästi saavuttanut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät lainaa koskevat yksilöidyt täydentävät välitavoitteet ja tavoitteet. Tuen maksamisen edellytyksenä on, että täydentävät välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.

4 artikla
Osoitus

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja